

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
& ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΚΥΡΙΑΣ ΑΣΦ/ΣΗΣ ΜΙΣΘΩΤΩΝ
& ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ (Δ13)
ΤΜΗΜΑΤΑ Α΄ & Β΄
ΤΑΧ. Δ/ΝΣΗ : Σταδίου 29
ΤΑΧ. ΚΩΔΙΚΑΣ : 101 10
ΤΗΛΕΦΩΝΑ :210- 3368111, -12, -24,
-25, -27, -28**

ΟΡΘΗ ΕΠΑΝΑΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

Αθήνα, 30/11/2015

Αριθ. Πρωτ.:Φ.80000/54411/1797

ΠΡΟΣ: 1. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

**α. Γραφείο Διοικητή
β. Γενική Δ/νση
Ασφαλιστικών Υπηρεσιών
Αγ. Κων/νου 8
102 41 Αθήνα**

2.ΕΤΕΑ

**Γραφείο Διοικητή
Φιλελλήνων 13-15
105 57 Αθήνα**

ΚΟΙΝ : ΓΛΚ

**Κάννιγος 29
Αθήνα**

ΘΕΜΑ : «Παροχή οδηγιών για την εφαρμογή των διατάξεων της υποπαραγράφου Ε3 της παραγράφου Ε του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (ΦΕΚ 94, Α΄)».

Σχετ.: Η Α.Π. Φ.11321/οικ.47523/1570/23.10.2015 Υ.Α. περί σταδιακής αύξησης των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης (ΦΕΚ 2311, Β΄, ΑΔΑ:7ΕΣΘ465Θ1Ω-ΚΨΛ).

Σας γνωρίζουμε ότι στο ΦΕΚ 94, τεύχος Α΄/14.8.2015 δημοσιεύτηκε ο νόμος 4336/2015 «Συνταξιοδοτικές διατάξεις – Κύρωση του Σχεδίου Σύμβασης Οικονομικής Ενίσχυσης από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας και ρυθμίσεις για την υλοποίηση της Συμφωνίας Χρηματοδότησης». Με την υποπαραγράφο Ε3 της παραγράφου Ε του άρθρου 2 του ανωτέρω νόμου θεσπίζονται μεταβολές στα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης των ασφαλισμένων όλων των ασφαλιστικών φορέων αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Επίσης, θεσπίζεται νέο επιπλέον ποσοστό μείωσης της σύνταξης, πέραν του υφισταμένου, στην περίπτωση λήψης μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ :

Με τις διατάξεις αυτές, από 1.1.2022, θεσπίζονται ως όρια ηλικίας συνταξιοδότησης για θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος πλήρους σύνταξης λόγω γήρατος για κάθε κατηγορία ασφαλισμένων, των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης, συμπεριλαμβανομένης της Τράπεζας της Ελλάδος, το 62ο έτος της ηλικίας (με 40 έτη ή 12.000 ημέρες ασφάλισης) και το 67ο έτος της ηλικίας (με 4.500 ημέρες ή 15 έτη ασφάλισης), με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 3 του άρθρου 11 του ν. 3863/2010 (Α` 115).

Επίσης, από 1.1.2022, θεσπίζεται ως όριο ηλικίας συνταξιοδότησης για θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος, όπου αυτή προβλέπεται σύμφωνα με τις ισχύουσες γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης, συμπεριλαμβανομένης της Τράπεζας της Ελλάδος, το 62ο έτος της ηλικίας με 4.500 ημέρες ή 15 έτη ασφάλισης.

Επιπλέον, με τις κοινοποιούμενες διατάξεις προβλέπεται ότι:

α) Στις περιπτώσεις των ασφαλισμένων των φορέων κοινωνικής ασφάλισης, συμπεριλαμβανομένης της Τράπεζας της Ελλάδος, που μέχρι και 18.8.2015, δεν έχουν θεμελιώσει δικαίωμα πλήρους ή μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος, τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης αυξάνονται σύμφωνα με το άρθρο 1 της Α.Π. Φ.11321/οικ.47523/1570/23.10.2015 Υπουργικής Απόφασης (ΦΕΚ 2311, Β`).

β) για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος από 19.8.2015 (ημερομηνία έναρξης ισχύος του ν.4336/2015) και εφεξής, θεσπίζεται νέο επιπλέον ποσοστό μείωσης της σύνταξης, πέραν του υφισταμένου.

Εξαιρούνται από την ανωτέρω αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης, όπως διαφαίνεται στο Κεφάλαιο Γ` της παρούσης,:

α. οι ασφαλισμένοι σε βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα,

β. όσοι συνταξιοδοτούνται είτε με βάση τις διατάξεις του ν. 612/1977, είτε με βάση τις διατάξεις που παραπέμπουν σε αυτές, και

γ. οι ασφαλισμένοι που υπάγονται σε γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις συνταξιοδότησης ως μητέρες και χήροι πατέρες ανίκανων για κάθε βιοποριστική εργασία τέκνων.

Παράλληλα, προβλέπεται, ρητώς, ότι διασφαλίζονται (και επομένως δεν θίγονται από την αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης) τα θεμελιωμένα έως και 18.8.2015 συνταξιοδοτικά δικαιώματα και μπορούν αυτά να ασκηθούν οποτεδήποτε.

Διευκρινίζεται ότι θεμελιωμένο δικαίωμα υφίσταται, όταν ο ασφαλισμένος συμπληρώνει τον ελάχιστο χρόνο ασφάλισης και το όριο ηλικίας (όπου αυτό προβλέπεται), που απαιτούνται για τη συνταξιοδότησή του. Το θεμελιωμένο συνταξιοδοτικό δικαίωμα μπορεί να ασκηθεί οποτεδήποτε και ο ασφαλισμένος έχει τη δυνατότητα να συνεχίσει εργαζόμενος.

Αναλυτικά, για την εφαρμογή των ανωτέρω ρυθμίσεων παρέχουμε τις ακόλουθες οδηγίες :

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΟΡΙΑ ΗΛΙΚΙΑΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ

ΠΑΛΑΙΟΙ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ ΙΚΑ-ΕΤΑΜ
(υπαχθέντες για πρώτη φορά στην ασφάλιση μέχρι και 31.12.1992)

1. Για τους ασφαλισμένους που συνταξιοδοτούνται **λόγω 35ετίας**, (παρ.1 του άρθρου 10 του ν. 825/1978, όπως αντικαταστάθηκαν με την παρ.1 του άρθρου 143 του ν. 3655/2008, την παρ. 1 του άρθρου 10 του ν.3863/2010 και την υποπαράγραφο ΙΑ.4 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν.4093/12):

Α. Σύμφωνα με τις προγενέστερες του ν. 4336/2015 διατάξεις ίσχυαν οι ακόλουθες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης:

ΕΤΟΣ συμπλήρωσης των 10500 ημερών ασφάλισης	ΗΜΕΡΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ που απαιτούνται για τη συνταξιοδότηση	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ συνταξιοδότησης
2010	10.500	58
2011	10.800	58
2012	11.100	59
2013	12.000	62

Οι ασφαλισμένοι αυτής της κατηγορίας δικαιούνται σύνταξη με τη συμπλήρωση των προϋποθέσεων που διαμορφώνονται κατά το έτος συμπλήρωσης των 10.500 ημερών ασφάλισης. Στην περίπτωση συμπλήρωσης των 10.500 Η.Ε. από 1.1.2013 και εφεξής το όριο ηλικίας είναι το 62^ο (με 12.000 Η.Ε.).

Β. Μετά το ν. 4336/2015 και την ανωτέρω σχετική Υ.Α., οι ανωτέρω ασφαλισμένοι υπάγονται στον Πίνακα 1 της εν λόγω απόφασης και ακολουθούν την εξέλιξη των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης του Πίνακα αυτού.

Παραδείγματα:

ι. Ασφαλισμένος/-η που το έτος 2012 είχε συμπληρώσει 10.500 ημέρες ασφάλισης και συμπληρώνει το 59^ο έτος της ηλικίας του το έτος 2016: δικαιούται σύνταξη με τη συμπλήρωση της ηλικίας 59 ετών και 9 μηνών (**ΠΙΝΑΚΑΣ 1**) (και εφόσον, βέβαια, έχει τις απαιτούμενες 11.100 ημέρες ασφάλισης).

ii. Ασφαλισμένος/-η που συμπληρώνει από 1.1.2013 και εφεξής 10.500 ημέρες ασφάλισης, δικαιούται σύνταξη με τις προϋποθέσεις που ισχύουν από το έτος αυτό και εφεξής, δηλαδή με τη συμπλήρωση του 62^{ου} έτους της ηλικίας και 12.000 ημερών ασφάλισης (η πρόβλεψη αυτή υπήρχε ήδη από το ν. 4093/12 και δεν άλλαξε).

2. Για τους ασφαλισμένους/-ες που συνταξιοδοτούνται με **10.000 ημέρες ασφάλισης** (παρ.1β του άρθρου 28 του α.ν. 1846/1951, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 12 του άρθρου 10 του ν.3863/2010 και την υποπαράγραφο ΙΑ.4 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν.4093/12):

α. Γυναίκες ασφαλισμένες :

Α. Σύμφωνα με τις προγενέστερες του ν. 4336/2015 διατάξεις ίσχυαν οι ακόλουθες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης:

ΕΤΟΣ συμπλήρωσης των 10.000 ημερών ασφάλισης	ΗΜΕΡΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ που απαιτούνται για τη συνταξιοδότηση	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ για πλήρη σύνταξη	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ για μειωμένη σύνταξη
2010	10.000	57	55
2011	10.400	58	56
2012	10.800	58,5	56,5
2013	12.000	62	60
2014	12.000	62	60,5
2015	12.000	62	61
2016	12.000	62	61,5
2017	12.000	62	—

Οι ασφαλισμένες αυτής της κατηγορίας δικαιούνται σύνταξη με τη συμπλήρωση των προϋποθέσεων που διαμορφώνονται κατά το έτος συμπλήρωσης των 10.000 ημερών ασφάλισης.

Για τη λήψη μειωμένης σύνταξης, απαιτείται η πραγματοποίηση τουλάχιστον 100 ημερών ασφάλισης, κάθε έτος, την αμέσως προηγούμενη πενταετία πριν το έτος υποβολής της αίτησης για σύνταξη.

Β. Μετά το ν. 4336/2015 και την ανωτέρω σχετική Υ.Α., οι ασφαλισμένες αυτής της κατηγορίας υπάγονται στον Πίνακα 2 της εν λόγω απόφασης και ακολουθούν την εξέλιξη των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης του Πίνακα αυτού.

Παραδείγματα :

i. Ασφαλισμένη που συμπληρώνει τις 10.000 ημέρες ασφάλισης το έτος 2011 και συμπληρώνει το 58ο έτος της ηλικίας της το έτος 2017 : δικαιούται πλήρη σύνταξη με τη συμπλήρωση της ηλικίας 61 ετών και 5 μηνών (ΠΙΝΑΚΑΣ 2) (και εφόσον έχει τις απαιτούμενες 10.400 ημέρες ασφάλισης).

ii. Ασφαλισμένη που συμπληρώνει τις 10.000 ημέρες ασφάλισης το έτος 2012 και συμπληρώνει το 56,5 έτος της ηλικίας της το έτος 2018: δικαιούται μειωμένη σύνταξη με τη συμπλήρωση της ηλικίας 61 ετών και 9 μηνών (και εφόσον έχει τις απαιτούμενες 10.800 ημέρες ασφάλισης).

Στην περίπτωση αυτή, επειδή το κατοχυρωμένο όριο ηλικίας συνταξιοδότησης έως την έναρξη της ισχύος του ν. 4336/2015 δεν ήταν ακέραιο έτος (δηλαδή ήταν το 56,5 ετών), για τον υπολογισμό του νέου ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης μετά την ισχύ του ν.4336/2015, χρησιμοποιούνται οι προβλεπόμενοι στο άρθρο 1 παρ. 2 της ανωτέρω σχετικής Υ.Α. μαθηματικοί τύποι.

iii. Ασφαλισμένη που συμπληρώνει τις 10.000 ημέρες ασφάλισης το έτος 2013, δικαιούται πλήρη σύνταξη με τις προϋποθέσεις που ισχύουν από το έτος αυτό και εφεξής, δηλαδή με τη συμπλήρωση του 62^{ου} έτους της ηλικίας και 12.000 ημερών ασφάλισης (η πρόβλεψη αυτή υπήρχε ήδη από το ν. 4093/12 και δεν άλλαξε).

Στις περιπτώσεις της μειωμένης σύνταξης εξακολουθεί να ισχύει η προϋπόθεση των 100 τουλάχιστον ημερών ασφάλισης ανά έτος, την τελευταία πενταετία πριν την υποβολή της αίτησης για σύνταξη.

β. Άνδρες ασφαλισμένοι :

Α. Σύμφωνα με τις προγενέστερες του ν. 4336/2015 διατάξεις ίσχυαν οι ακόλουθες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης:

ΕΤΟΣ συμπλήρωσης των 10.000 ημερών ασφάλισης	ΗΜΕΡΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ που απαιτούνται για τη συνταξιοδότηση	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ για πλήρη σύνταξη	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ για μειωμένη σύνταξη
2010	10.000	62	60
2011	10.000	63	60
2012	10.000	63,5	60
2013	10.000	67	62

Οι ασφαλισμένοι αυτής της κατηγορίας δικαιούνται σύνταξη με τη συμπλήρωση των προϋποθέσεων που διαμορφώνονται κατά τη συμπλήρωση των 10.000 ημερών ασφάλισης.

Για τη λήψη μειωμένης σύνταξης, απαιτείται η πραγματοποίηση τουλάχιστον 100 ημερών ασφάλισης, κάθε έτος, την αμέσως προηγούμενη πενταετία πριν το έτος υποβολής της αίτησης για σύνταξη.

Β. Μετά το ν. 4336/2015 και την ανωτέρω σχετική Υ.Α., οι ανωτέρω ασφαλισμένοι υπάγονται στον Πίνακα 2 της εν λόγω απόφασης και ακολουθούν την εξέλιξη των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης του Πίνακα αυτού.

Παραδείγματα :

i. Ασφαλισμένος που συμπληρώνει τις 10.000 ημέρες ασφάλισης το έτος 2012 και συμπληρώνει το 63,5 έτος της ηλικίας του το έτος 2018: δικαιούται πλήρη σύνταξη με τη συμπλήρωση της ηλικίας 65 ετών και 3 μηνών.

Στην περίπτωση αυτή, επειδή το κατοχυρωμένο όριο ηλικίας συνταξιοδότησης έως την έναρξη της ισχύος του ν. 4336/2015 δεν ήταν ακέραιο έτος (δηλαδή ήταν 63,5 ετών), για τον υπολογισμό του νέου ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης μετά την ισχύ του ν.4336/2015, χρησιμοποιούνται οι προβλεπόμενοι στο άρθρο 1 παρ. 2 της ανωτέρω σχετικής ΥΑ μαθηματικοί τύποι.

ii. Ασφαλισμένος που συμπληρώνει τις 10.000 ημέρες ασφάλισης το έτος 2011 και συμπληρώνει το 60^ο έτος της ηλικίας του το έτος 2017: δικαιούται μειωμένη σύνταξη με τη συμπλήρωση της ηλικίας 62 ετών και 8 μηνών (**ΠΙΝΑΚΑΣ 2**).

iii. Ασφαλισμένος που συμπληρώνει τις 10.000 ημέρες ασφάλισης από 1.1.2013, συνταξιοδοτείται στο 67^ο έτος της ηλικίας με πλήρες ποσό σύνταξης ή στο 62^ο με μειωμένο ποσό σύνταξης (η πρόβλεψη αυτή υπήρχε ήδη από το ν. 4093/12 και δεν άλλαξε).

Στις περιπτώσεις της μειωμένης εξακολουθεί να ισχύει η προϋπόθεση των 100 τουλάχιστον ημερών ασφάλισης ανά έτος, την τελευταία πενταετία πριν την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης .

3. Για τις ασφαλισμένες που συνταξιοδοτούνται με **4.500 ημέρες ασφάλισης** (παρ.1^α και 3^α του άρθρου 28 του α.ν. 1846/1951, όπως αντικαταστάθηκε με τις παρ. 11 και 13 του άρθρου 10 του ν.3863/2010 και την υποπαράγραφο ΙΑ.4 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν.4093/12):

Α. Σύμφωνα με τις προγενέστερες του ν. 4336/2015 διατάξεις ίσχυαν οι ακόλουθες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης:

ΕΤΟΣ συμπλήρωσης του 60 ^{ου} έτους της ηλικίας	ΗΜΕΡΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ που απαιτούνται για συνταξιοδότηση	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ για πλήρη σύνταξη	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ για μειωμένη σύνταξη
2010	4.500	60	55
2011	4.500	61	56
2012	4.500	62	57
2013	4.500	67	62

Οι γυναίκες αυτής της κατηγορίας δικαιούνται πλήρη ή μειωμένη σύνταξη, με τη συμπλήρωση των ορίων ηλικίας που διαμορφώνονται κατά το έτος συμπλήρωσης του 60^{ου} ή του 55^{ου} έτους της ηλικίας τους, αντίστοιχα.

Για τη λήψη μειωμένης σύνταξης, απαιτείται η πραγματοποίηση τουλάχιστον 100 η.α. ανά έτος την τελευταία 5ετία πριν την υποβολή της αίτησης για σύνταξη.

Στο σημείο αυτό, υπενθυμίζουμε για τις ασφαλισμένες που είχαν θεμελιώσει δικαίωμα για μειωμένη σύνταξη λόγω γήρατος μέχρι και 31.12.2010 (δηλαδή είχαν συμπληρώσει μέχρι την ημερομηνία αυτή, τουλάχιστον το 55^ο έτος της ηλικίας και 4.500 ημέρες ασφάλισης, από τις οποίες και 100 τουλάχιστον ανά έτος την τελευταία 5ετία), προβλεπόταν η διατήρηση ως προς τη λήψη πλήρους σύνταξης του 60^{ου} έτους της ηλικίας. (για την περίπτωση αυτή βλέπε παράδειγμα iv).

Β. Μετά το ν. 4336/2015 και την ανωτέρω σχετική Υ.Α., η ανωτέρω κατηγορία ασφαλισμένων υπάγεται στον Πίνακα 2 της εν λόγω απόφασης και ακολουθεί την εξέλιξη των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης του Πίνακα αυτού.

Παραδείγματα :

- i. Ασφαλισμένη που συμπληρώνει το 60^ο έτος της ηλικίας το έτος 2012 και ως εκ τούτου το 62^ο έτος της ηλικίας το έτος 2014, δικαιούται πλήρη σύνταξη με τη συμπλήρωση των 4.500 ημερών ασφάλισης.
- ii. Ασφαλισμένη που συμπληρώνει το 55^ο έτος της ηλικίας το έτος 2012 και ως εκ τούτου το 57^ο έτος της ηλικίας το έτος 2014, δικαιούται μειωμένη σύνταξη με τη συμπλήρωση των 4.500 ημερών ασφάλισης.

iii. Ασφαλισμένη που συμπληρώνει το 60^ο ή το 55^ο έτος της ηλικίας από 1.1.2013 και εφεξής, δικαιούται πλήρη ή μειωμένη σύνταξη με τη συμπλήρωση του 67^{ου} ή του 62^{ου} έτους της ηλικίας αντίστοιχα και των 4.500 ημερών ασφάλισης (η πρόβλεψη αυτή υπήρχε ήδη από το ν. 4093/12 και δεν άλλαξε).

iv. Ασφαλισμένη που έχει θεμελιώσει δικαίωμα για τη λήψη μειωμένης σύνταξη τον 10^ο/2010 (55^ο έτος της ηλικίας και 4.500 εκ των οποίων 100 τουλάχιστον ανά έτος την τελευταία 5ετία). Συμπληρώνει το 60^ο έτος της ηλικίας τον 10^ο/2015 και, υπαγόμενη στον Πίνακα 2 της ανωτέρω σχετικής Υ.Α., θεμελιώνει δικαίωμα σε πλήρη σύνταξη λόγω γήρατος στην ηλικία των 60 ετών και 11 μηνών.

Στην περίπτωση της μειωμένης εξακολουθεί να ισχύει η προϋπόθεση των 100 τουλάχιστον ημερών ασφάλισης ανά έτος, την τελευταία πενταετία πριν την υποβολή της αίτησης για σύνταξη.

4. Για τις **μητέρες ανηλίκων παιδιών** (παράγραφος 17 περ. β' του άρθρου 10 του ν. 3863/2010 και υποπαράγραφος ΙΑ.4 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν.4093/12):

Α. Σύμφωνα με τις προγενέστερες του ν. 4336/2015 διατάξεις ισχυαν οι ακόλουθες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης:

ΕΤΟΣ συμπλήρωσης των 5.500 ημερών ασφάλισης	ΗΜΕΡΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ για συνταξιοδότηση	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ για πλήρη σύνταξη	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ για μειωμένη σύνταξη
2010	5.500	55	50
2011	5.500	57	52
2012	5.500	60	55
2013	5.500	67	62

Η δυνατότητα συνταξιοδότησης με τις εν λόγω προϋποθέσεις, παρέχεται μόνο στην περίπτωση που κατά τη συμπλήρωση των 5.500 ημερών ασφάλισης συντρέχει και η ανηλικότητα του παιδιού.

Οι εν λόγω προϋποθέσεις συνταξιοδότησης ισχύουν και για τους χήρους πατέρες ανηλίκων παιδιών.

Β. Μετά το ν. 4336/2015 και την ανωτέρω σχετική Υ.Α., οι ανωτέρω ασφαλισμένοι υπάγονται στον Πίνακα 2 της εν λόγω απόφασης και ακολουθούν την εξέλιξη των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης του Πίνακα αυτού.

Παραδείγματα :

i. Ασφαλισμένη μητέρα που κατά το έτος 2012 έχει συμπληρώσει 5.500 ημέρες ασφάλισης, έχει συγχρόνως ανήλικο παιδί, και συμπληρώνει το 60^ο έτος της ηλικίας το έτος 2019: δικαιούται πλήρη σύνταξη με τη συμπλήρωση της ηλικίας 64 ετών και 5 μηνών (**ΠΙΝΑΚΑΣ 2**)

ii. Ασφαλισμένη μητέρα που κατά το έτος 2011 έχει συμπληρώσει 5.500 ημέρες ασφάλισης, έχει συγχρόνως ανήλικο παιδί και συμπληρώνει το 52^ο έτος της ηλικίας το έτος 2016: δικαιούται μειωμένη σύνταξη με τη συμπλήρωση της ηλικίας 56 ετών και 9 μηνών (**ΠΙΝΑΚΑΣ 2**).

iii. Ασφαλισμένη μητέρα που συμπληρώνει από 1.1.2013 και εφεξής 5.500 ημέρες ασφάλισης και έχει συγχρόνως ανήλικο παιδί, δικαιούται πλήρη ή μειωμένη σύνταξη με τη συμπλήρωση του 67^{ου} ή του 62^{ου} έτους της ηλικίας αντίστοιχα (η πρόβλεψη αυτή υπήρχε ήδη από το ν. 4093/12 και δεν άλλαξε).

5. Για τους ασφαλισμένους που συνταξιοδοτούνται με **4.500 ημέρες ασφάλισης** (άρθρο 28 παρ. 1^α και 3^α του α.ν. 1846/1951 και υποπαράγραφος ΙΑ.4 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν.4093/12):

Α. Σύμφωνα με τις προγενέστερες του ν. 4336/2015 διατάξεις ίσχυαν οι ακόλουθες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης:

ΕΤΟΣ υποβολής της αίτησης για σύνταξη	ΗΜΕΡΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ που απαιτούνται	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ	
		ΠΛΗΡΗΣ	ΜΕΙΩΜΕΝΗ
2012	4.500	65	60
2013	4.500	67	62

Για τη λήψη της μειωμένης σύνταξης, εξακολουθεί να ισχύει η προϋπόθεση των 100 τουλάχιστον ημερών ασφάλισης ανά έτος, την τελευταία πενταετία πριν την υποβολή της αίτησης για σύνταξη.

Β. Μετά το ν. 4336/2015 και την ανωτέρω σχετική Υ.Α. δεν τροποποιήθηκε η προϋπόθεση συνταξιοδότησης της κατηγορίας αυτής, η οποία ισχύει ήδη από 1.1.2013 (η πρόβλεψη αυτή υπήρχε στο ν.4093/2012).

Παράδειγμα:

Ασφαλισμένος με συνολικό χρόνο ασφάλισης τουλάχιστον 4.500 ημέρες από 1.1.2013 και εφεξής δικαιούται πλήρη ή μειωμένη σύνταξη με τη συμπλήρωση του 67^{ου} ή του 62^{ου} έτους της ηλικίας αντίστοιχα (η πρόβλεψη αυτή υπήρχε ήδη από το ν. 4093/12 και δεν άλλαξε).

Στην περίπτωση της μειωμένης εξακολουθεί να ισχύει η προϋπόθεση των 100 τουλάχιστον ημερών ασφάλισης ανά έτος, την τελευταία πενταετία πριν την υποβολή της αίτησης για σύνταξη.

6. Για τους ασφαλισμένους/ες που συνταξιοδοτούνται με τις διατάξεις των β.δ. 7/65, β.δ. 649/68 και του άρθρου 19, του ν.2703/99 (αρ. 10 παρ. 15B του ν. 3863/2010 και υποπαράγραφος ΙΑ.4 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν.4093/12):

Α. Σύμφωνα με τις προγενέστερες του ν. 4336/2015 διατάξεις ίσχυαν οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης, όπως έχουν περιγραφεί στην εγκύκλιο Φ80000/οικ.27040/1798/21.11.2012 (ΑΔΑ: Β4ΣΞΛ-Ο6Υ).

Β. Μετά το ν. 4336/2015 και την ανωτέρω σχετική Υ.Α. οι ανωτέρω υπάγονται στον Πίνακα 2 της απόφασης αυτής και ακολουθούν την εξέλιξη των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης του εν λόγω Πίνακα.

Παραδείγματα :

- i. Ασφαλισμένος, ο οποίος είχε κατοχυρώσει το 62ο έτος της ηλικίας του για πλήρη σύνταξη, ως προσωπικό εδάφους αεροπορικών επιχειρήσεων, το οποίο το συμπληρώνει το 2016: θα δικαιωθεί πλήρους σύνταξης στο όριο ηλικίας των 63 ετών και 3 μηνών, εφόσον έχει και τις απαιτούμενες 4500 ημέρες ασφάλισης (ΠΙΝΑΚΑΣ 2).
- ii. Ασφαλισμένος, που είχε κατοχυρώσει το 61ο έτος της ηλικίας για πλήρη σύνταξη ως προσωπικό εδάφους αεροπορικών επιχειρήσεων, το οποίο το συμπλήρωσε το 2014, δικαιούται σύνταξης με τη συμπλήρωση των απαιτούμενων 4500 ημερών ασφάλισης (ΠΙΝΑΚΑΣ 2).
- iii. Ασφαλισμένος, ο οποίος είχε κατοχυρώσει το 56ο έτος της ηλικίας για μειωμένη σύνταξη, ως τεχνικό προσωπικό αεροπορικών επιχειρήσεων, το οποίο το συμπληρώνει το 2016: θα δικαιωθεί μειωμένης σύνταξης στο όριο ηλικίας των 58 ετών και 9 μηνών (εφόσον έχει και τις απαιτούμενες 4500 ημέρες ασφάλισης) (ΠΙΝΑΚΑΣ 2).

7. Για τους ασφαλισμένους/-ες, (ηθοποιούς μελοδραματικού θεάτρου και μουσικούς πνευστών οργάνων) του Π.Δ 212/84, όπως τροποποιήθηκαν με τις διατάξεις της υποπαραγράφου ΙΑ.4 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου ν.4093/2012:

Α. Σύμφωνα με τις προγενέστερες του ν. 4336/2015 διατάξεις ίσχυαν οι ακόλουθες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης:

ΕΤΟΣ	ΗΜΕΡΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ
2012	4500	50
2013		52

Β. Μετά το ν. 4336/2015 και την ανωτέρω σχετική Υ.Α. οι ανωτέρω υπάγονται στον Πίνακα 2 της απόφασης αυτής και ακολουθούν την εξέλιξη των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης του εν λόγω Πίνακα.

Παράδειγμα:

Ασφαλισμένος, ο οποίος συμπληρώνει το 52^ο έτος της ηλικίας του) τον 9^ο/2015, δικαιούται σύνταξη με τη συμπλήρωση του 55^{ου} έτους της ηλικίας **(ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΙ)** (και εφόσον, βέβαια, κατά τη συμπλήρωση του 55^{ου} έτους της ηλικίας έχει τις απαιτούμενες κατά τη νομοθεσία ημέρες ασφάλισης).

8. Για τους ασφαλισμένους/-ες, χορευτές/-τριες που συνταξιοδοτούνται με τις διατάξεις του π.δ 212/84, όπως τροποποιήθηκαν με τις διατάξεις της υποπαραγράφου ΙΑ.4 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου ν.4093/2012:

Α. Σύμφωνα με τις προγενέστερες του ν. 4336/2015 διατάξεις ίσχυαν οι ακόλουθες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης:

ΕΤΟΣ	ΗΜΕΡΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ
2012	4.500	48
2013		50

Β. Μετά το ν. 4336/2015 και την ανωτέρω σχετική Υ.Α. οι ανωτέρω υπάγονται στον Πίνακα 2 της απόφασης αυτής και ακολουθούν την εξέλιξη των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης του εν λόγω Πίνακα.

Παράδειγμα: Ασφαλισμένος, ο οποίος συμπληρώνει το 50^ο έτος της ηλικίας του το 2017, δικαιούται σύνταξη με τη συμπλήρωση της ηλικίας των 58 ετών και 5 μηνών (**ΠΙΝΑΚΑΣ 2**) (και εφόσον, βέβαια, έχει τις απαιτούμενες κατά τη νομοθεσία ημέρες ασφάλισης) .

9. Για τους ασφαλισμένους/ες του Ιδρύματος, που συνταξιοδοτούνται με τις διατάξεις του ν.1210/81 (ηθοποιοί θεάτρου πρόζας και μουσικών , υποβολέων και μουσικών εγχόρδων και κρουστών οργάνων, τεχνικών θεάτρου και κινηματογράφου, προσωπικού σκηνής),όπως τροποποιήθηκαν με τις διατάξεις της υποπαραγράφου ΙΑ.4 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου ν.4093/2012):

Α. Σύμφωνα με τις προγενέστερες του ν. 4336/2015 διατάξεις ίσχυαν οι ακόλουθες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης:

ΕΤΟΣ	ΗΜΕΡΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ	
		ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ
2012	4500	60	55
2013		62	57

Β. Μετά το ν. 4336/2015 και την κοινοποιούμενη Υ.Α. οι ανωτέρω υπάγονται στον Πίνακα 2 της απόφασης αυτής και ακολουθούν την εξέλιξη των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης του Πίνακα αυτού.

Παράδειγμα: Ασφαλισμένη, η οποία συμπληρώνει το 57ο έτος της ηλικίας της το 2019, δικαιούται σύνταξη με τη συμπλήρωση της ηλικίας των 63 ετών και 3 μηνών (**ΠΙΝΑΚΑΣ 2**) (και εφόσον, βέβαια, έχει τις απαιτούμενες κατά τη νομοθεσία ημέρες ασφάλισης)

ΝΕΟΙ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ
(υπαχθέντες για πρώτη φορά στην ασφάλιση από 1.1.1993 και εφεξής)

1. Για τους ασφαλισμένους/-ες που συνταξιοδοτούνται με 12.000 ημέρες ασφάλισης (παρ. 10 του άρθρου 10 του ν.3863/2010 και υποπαραγράφος ΙΑ.4 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν.4093/12):

Α. Σύμφωνα με τις προγενέστερες του ν. 4336/2015 διατάξεις ίσχυαν οι ακόλουθες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης:

ΕΤΟΣ	ΕΤΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ
1.1.2011 έως 31.12.2012	40	60
από 1.1.2013 και μετά		62

Οι ασφαλισμένοι/-ες της κατηγορίας αυτής, **από 1.1.2013, συνταξιοδοτούνται με τη συμπλήρωση 12.000 ημερών ασφάλισης και του 62^{ου} έτους της ηλικίας.**

Β. Μετά το ν. 4336/2015 και την ανωτέρω σχετική Υ.Α., δεν τροποποιήθηκε η προϋπόθεση συνταξιοδότησης της κατηγορίας αυτής, η οποία ισχύει ήδη από 1.1.2013 (η πρόβλεψη αυτή υπήρχε στο ν.4093/2012).

2. Για τις μητέρες ανηλίκων παιδιών (παρ. 17, περ. ε΄, του άρθρου 10 του ν.3863/2010 και υποπαράγραφος ΙΑ.4 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν.4093/12):

Α. Σύμφωνα με τις προγενέστερες του ν. 4336/2015 διατάξεις ίσχυαν οι ακόλουθες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης:

ΕΤΟΣ	ΗΜΕΡΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ που απαιτούνται για συνταξιοδότηση	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ που απαιτείτο για πλήρη σύνταξη	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ που απαιτείτο για μειωμένη σύνταξη
2010	6.000	55	50
2011	6.000	55	50
2012	6.000	55	50
2013	6.000	67	62

Η δυνατότητα συνταξιοδότησης με τις εν λόγω προϋποθέσεις, παρέχεται μόνο στην περίπτωση που κατά τη συμπλήρωση των 6.000 ημερών ασφάλισης συντρέχει και η ανηλικότητα του παιδιού.

Οι εν λόγω προϋποθέσεις συνταξιοδότησης ισχύουν και για τους χήρους πατέρες ανηλίκων παιδιών.

Β. Μετά το ν. 4336/2015 και την ανωτέρω σχετική Υ.Α. δεν τροποποιήθηκε η προϋπόθεση συνταξιοδότησης της κατηγορίας αυτής, η οποία ισχύει ήδη από 1.1.2013 και εφεξής, δηλαδή 6.000 ημέρες ασφάλισης, ανήλικο τέκνο και το 67^ο ή το 62^ο έτος της ηλικίας για τη λήψη πλήρους ή μειωμένης σύνταξης αντίστοιχα (η πρόβλεψη αυτή υπήρχε στο ν.4093/2012).

Σημειώνεται ότι, για την προϋπόθεση συνταξιοδότησης ως μητέρα ανήλικου παιδιού, όπως ίσχυε τα έτη 2010-2012, δεν προβλεπόταν δυνατότητα κατοχύρωσης, αλλά μόνο θεμελίωσης.

3. Για τους ασφαλισμένους/-ες του Ιδρύματος που συνταξιοδοτούνται με 4.500 ημέρες ασφάλισης (παρ.1 άρθρο 24 του ν.2084/1992 και υποπαράγραφος ΙΑ.4 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν.4093/12):

Α. Σύμφωνα με τις προγενέστερες του ν. 4336/2015 διατάξεις ίσχυαν οι ακόλουθες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης:

ΕΤΟΣ	ΗΜΕΡΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ	
		ΠΛΗΡΗΣ	ΜΕΙΩΜΕΝΗ
2012	4.500	65	60
2013	4.500	67	62

Στην περίπτωση λήψης μειωμένης σύνταξης, εξακολουθεί να ισχύει η ειδική πρόσθετη προϋπόθεση των 750 ημερών ασφάλισης τουλάχιστον, την τελευταία πενταετία πριν την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης.

Β. Μετά το ν. 4336/2015 και την κοινοποιούμενη Υ.Α. δεν τροποποιήθηκε η προϋπόθεση συνταξιοδότησης της κατηγορίας αυτής, η οποία ισχύει ήδη από 1.1.2013, (η πρόβλεψη αυτή υπήρχε στο ν.4093/2012).

Παράδειγμα:

ι. Ασφαλισμένος/-η με συνολικό χρόνο ασφάλισης τουλάχιστον 4.500 ημέρες, από 1.1.2013 και εφεξής δικαιούται πλήρη ή μειωμένη σύνταξη με τη συμπλήρωση του 67^{ου} ή του 62^{ου} έτους της ηλικίας αντίστοιχα (η πρόβλεψη αυτή υπήρχε ήδη από το ν. 4093/12 και δεν άλλαξε).

Στην περίπτωση της μειωμένης εξακολουθεί να ισχύει η προϋπόθεση των 750 τουλάχιστον ημερών ασφάλισης την τελευταία πενταετία πριν την υποβολή της αίτησης για σύνταξη.

4. Για τους ασφαλισμένους/-ες του Ιδρύματος που συνταξιοδοτούνται με τις διατάξεις του αρ.24 παρ.4 του ν.2084/92 όπως τροποποιήθηκαν με τις διατάξεις της υποπαραγράφου ΙΑ.4 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου ν.4093/2012 (ηθοποιοί μελοδραματικού θεάτρου, μουσικού θεάτρου και θεάτρου πρόζας, μουσικοί εγχόρδων, κρουστών και πνευστών οργάνων, τεχνικοί θεάτρου και κινηματογράφου, υποβολείς, προσωπικό σκηνής, χορευτές, προσωπικό αεροπορικών εταιρειών, πτυχιούχοι χειριστές αεροσκαφών που εκτελούν πτητικές εργασίες):

Α. Σύμφωνα με τις προγενέστερες του ν. 4336/2015 διατάξεις ίσχυαν οι ακόλουθες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης:

ΕΤΟΣ	ΗΜΕΡΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ
2012	4500	60
2013		62

Β. Μετά το ν. 4336/2015 και την κοινοποιούμενη Υ.Α. οι ανωτέρω υπάγονται στον Πίνακα 2 της απόφασης αυτής και ακολουθούν την εξέλιξη των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης του Πίνακα αυτού.

Παράδειγμα: Χορευτής - ασφαλισμένος, ο οποίος συμπληρώνει το 62ο έτος της ηλικίας της το 2018, δικαιούται σύνταξη με τη συμπλήρωση της ηλικίας των 64 ετών και 6 μηνών (ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΙ) (και εφόσον, βέβαια, έχει τις απαιτούμενες κατά τη νομοθεσία ημέρες ασφάλισης) .

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΠΟΥ ΙΣΧΥΟΥΝ ΓΙΑ ΠΑΛΑΙΟΥΣ & ΝΕΟΥΣ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΥΣ ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

1. Για τους ασφαλισμένους/-ες που συνταξιοδοτούνται ως σύζυγοι, γονείς ή αδελφοί απόμων με αναπηρία, με 7.500 ημέρες ασφάλισης (άρθρο 37 του ν.3996/2011):

Α. Σύμφωνα με τις προγενέστερες του ν. 4336/2015 διατάξεις ίσχυαν οι ακόλουθες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης:

ΕΤΟΣ	ΗΜΕΡΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ
έως 18.8.2015	7.500	Χ.Ο.Η.
από 19.8.2015 και μετά	7.500	τουλάχιστον 55

Οι ασφαλισμένοι/-ες της κατηγορίας αυτής, έως **18.8.2015**, συνταξιοδοτούνται με τη συμπλήρωση **7.500 ημερών πραγματικής ασφάλισης Χ.Ο.Η.**, εφόσον είναι σύζυγοι, γονείς ή αδελφοί ατόμων με αναπηρία και πληρούν και τις λοιπές προϋποθέσεις του ανωτέρω νομοθετικού πλαισίου.

Β. Με το ν. 4336/2015 και την ανωτέρω σχετική Υ.Α., θεσπίζεται ως όριο ηλικίας συνταξιοδότησης για την εν λόγω κατηγορία ασφαλισμένων το 55^ο έτος και οι ανωτέρω ασφαλισμένοι, που υπάγονται στον Πίνακα 1 της εν λόγω απόφασης, ακολουθούν την εξέλιξη των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης του Πίνακα αυτού, με κριτήριο το έτος κατά το οποίο συμπληρώνεται ο απαιτούμενος χρόνος ασφάλισης, ήτοι οι 7.500 ημέρες ασφάλισης (με την προϋπόθεση φυσικά ότι συντρέχουν και οι λοιπές προϋποθέσεις του νομοθετικού πλαισίου του ν. 3996/2011).

Παράδειγμα:

i. Ασφαλισμένος, με σύζυγο ανάπηρο 80% που μέχρι την 18.8.2015 έχει συμπληρώσει 7.500 ημέρες πραγματικής ασφάλισης και η αναπηρία πιστοποιείται ότι υπήρχε μέχρι την ημερομηνία αυτή, δικαιούται σύνταξη με τον ανωτέρω χρόνο ασφάλισης, χωρίς όριο ηλικίας, και εφόσον πληροί και τις λοιπές προϋποθέσεις του ανωτέρω νομοθετικού πλαισίου (ν.3996/2011).

ii. Ασφαλισμένος/-η που είναι σύζυγος, γονέας ή αδελφός ατόμων με αναπηρία, συμπληρώνει τις 7.500 ημέρες ασφάλισης (και πληροί και τις λοιπές προϋποθέσεις που προβλέπονται στο ανωτέρω νομοθετικό πλαίσιο, ν. 3996/2011) κατά το έτος 2017: δικαιούται σύνταξη με τη συμπλήρωση της ηλικίας των 57 ετών και 8 μηνών, που αντιστοιχεί, σύμφωνα με τον ΠΙΝΑΚΑ 1, στο νέο όριο ηλικίας που ισχύει για την ηλικία των 55 ετών για το έτος 2017.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΠΟΣΟΣΤΑ ΜΕΙΩΣΗΣ ΜΕΙΩΜΕΝΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

1. Με τις διατάξεις της περ. 3 της υποπαραγράφου Ε3 της παραγράφου Ε του άρθρου 2 του ν.4336/2015 και του άρθρου 2 της ανωτέρω σχετικής Υ.Α. θεσπίζεται, στις περιπτώσεις συνταξιοδότησης με προϋποθέσεις μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος, επιπλέον ποσοστό μείωσης της σύνταξης, ύψους 10%. Η μείωση αυτή υπολογίζεται επί του ποσού της σύνταξης που προκύπτει μετά την προβλεπόμενη στο άρθρο 145 παρ. 3 του ν.3655/2008 (ΦΕΚ 58, Α΄) μείωση και επιβάλλεται μέχρι τη συμπλήρωση του διαμορφούμενου, κατά περίπτωση, νέου ορίου ηλικίας πλήρους συνταξιοδότησης, σύμφωνα με τους Πίνακες 1 και 2 της εν λόγω Υ.Α..

Σημειώνεται ότι το ανωτέρω ποσοστό μείωσης του ποσού της σύνταξης **δεν** εφαρμόζεται στις περιπτώσεις όπου το δικαίωμα λήψης μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος έχει μεν θεμελιωθεί πριν την έναρξη ισχύος του ν. 4336/2015, αλλά αυτό ασκείται από την έναρξη ισχύος του ν.4336/2015 και μετά (ήτοι από 19.8.2015 και εφεξής).

Επίσης, στην περίπτωση λήψης μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος, το προβλεπόμενο από το άρθρο 145 παρ. 3 του ν.3655/2008 (ΦΕΚ 58, Α') ποσοστό μείωσης υπολογίζεται σε σχέση με το διαμορφούμενο, κατά περίπτωση, νέο όριο ηλικίας πλήρους συνταξιοδότησης, σύμφωνα με τους Πίνακες 1 και 2 της ανωτέρω σχετικής Υ.Α., και σε καμία περίπτωση δεν υπερβαίνει το ποσοστό μείωσης που αντιστοιχεί σε πέντε έτη ηλικίας.

Παραδείγματα :

i. Ασφαλισμένη που θεμελίωσε δικαίωμα μειωμένης σύνταξης το Μάρτιο 2015 και το ασκεί την 10.12.2015 (ήτοι μετά την έναρξη ισχύος του ν.4336/2015): το ποσό της σύνταξης μειώνεται κατά 1/200 για κάθε μήνα που υπολείπεται σε σχέση με το διαμορφούμενο, κατά περίπτωση, νέο όριο ηλικίας πλήρους συνταξιοδότησης, αλλά σε καμία περίπτωση το ποσοστό μείωσης δεν υπερβαίνει το ποσοστό μείωσης που αντιστοιχεί σε πέντε έτη ηλικίας (60 μήνες), ενώ δεν επιβάλλεται το επιπλέον ποσοστό μείωσης 10%.

Έστω ότι στο παράδειγμά μας το εξαγόμενο ποσό σύνταξης είναι 1000,00 € και η ασφαλισμένη συνταξιοδοτείται 5 έτη νωρίτερα από το πλήρες όριο ηλικίας: η σύνταξή της περιορίζεται κατά 60/200, ήτοι 700,00 €. Σε αυτήν την περίπτωση δεν επιβάλλεται η πρόσθετη μείωση του 10%.

ii. Ασφαλισμένη που θεμελιώνει δικαίωμα μειωμένης σύνταξης το Δεκέμβριο του 2015 (ήτοι μετά την έναρξη ισχύος του ν.4336/2015): το ποσό της σύνταξης μειώνεται κατά 1/200 για κάθε μήνα που υπολείπεται σε σχέση με το διαμορφούμενο, κατά περίπτωση, νέο όριο ηλικίας πλήρους συνταξιοδότησης, αλλά σε καμία περίπτωση το ποσοστό μείωσης δεν υπερβαίνει το ποσοστό μείωσης που αντιστοιχεί σε πέντε έτη ηλικίας (60 μήνες), ενώ επιβάλλεται και το επιπλέον ποσοστό μείωσης 10%.

Έστω ότι στο παράδειγμά μας το εξαγόμενο ποσό σύνταξης είναι 1000,00 € και η ασφαλισμένη συνταξιοδοτείται 5 έτη νωρίτερα από το πλήρες όριο ηλικίας: η σύνταξή της περιορίζεται κατά 60/200, ήτοι 700,00 €. Σε αυτήν την περίπτωση επιβάλλεται η πρόσθετη μείωση του 10%, οπότε το ποσό της σύνταξης ανέρχεται τελικά σε 630,00 € ($700,00 \text{ €} - (700,00 \text{ €} * 10\%) = 630,00 \text{ €}$). Η πρόσθετη μείωση θα διατηρηθεί μέχρι τη συμπλήρωση του διαμορφούμενου νέου ορίου ηλικίας πλήρους συνταξιοδότησης, σύμφωνα με τους πίνακες της ανωτέρω σχετικής Υ.Α..

iii. Ασφαλισμένη που θεμελίωσε δικαίωμα μειωμένης σύνταξης ως μητέρα ανήλικου τέκνου τον Απρίλιο 2014, με τη συμπλήρωση του 50^{ου} έτους της ηλικίας, και το ασκεί το Δεκέμβριο 2015 (ήτοι μετά την έναρξη ισχύος του ν.4336/2015): το ποσό της σύνταξης μειώνεται κατά 1/200 για κάθε μήνα που υπολείπεται σε σχέση όχι με το ισχύον πριν το ν.4336/2015 όριο ηλικίας πλήρους συνταξιοδότησης (που στην προκειμένη περίπτωση ήταν το 55^ο έτος), αλλά σε σχέση με το διαμορφούμενο, κατά περίπτωση, νέο όριο ηλικίας πλήρους συνταξιοδότησης (το οποίο στο εν λόγω παράδειγμα είναι το 62^ο και 6 μηνών), αλλά σε καμία περίπτωση το ποσοστό μείωσης δεν υπερβαίνει το ποσοστό μείωσης που αντιστοιχεί σε πέντε έτη ηλικίας (60 μήνες), ενώ δεν επιβάλλεται το επιπλέον ποσοστό μείωσης 10%.

Έστω ότι στο παράδειγμά μας το εξαγόμενο ποσό σύνταξης είναι 1000,00 € και η ασφαλισμένη συνταξιοδοτείται 5 έτη νωρίτερα από το πλήρες όριο ηλικίας: η σύνταξή της περιορίζεται κατά 60/200, ήτοι 700,00 €. Σε αυτήν την περίπτωση δεν επιβάλλεται η πρόσθετη μείωση του 10%.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΩΝ ΠΟΥ ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΑ ΝΕΑ ΟΡΙΑ ΗΛΙΚΙΑΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ

Από τις ανωτέρω ρυθμίσεις εξαιρούνται:

Α. Οι υπαγόμενοι σε βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα, όπως αυτοί ορίζονται από τις ακόλουθες διατάξεις:

1. Απασχολούμενοι/ες, οι οποίοι υπάγονται στην ασφάλιση του νέου Πίνακα Βαρέων και Ανθυγιεινών Επαγγελμάτων (Φ.10221/οικ.26816/929/30-11-2011 Υ.Α ,Φ.Ε.Κ 2778/τ.Β΄,2-12-2011), ο οποίος εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του β' εδαφίου της παρ.5 του αρ.28 του α.ν 1846/51 όπως ισχύει.
2. Απασχολούμενοι/ες σε υπόγειες στοές μεταλλείων-λιγνιτωρυχείων και σε υποθαλάσσιες στοές, οι οποίοι ασφαλιζονται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.1 του αρ.20 του ν.997/79 και της παρ.2 του αρ.48 του ν.2084/92, όπως ισχύουν.
3. Απασχολούμενοι/ες στην επιφάνεια μεταλλείων-λιγνιτωρυχείων, οι οποίοι ασφαλιζονται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.2 του αρ.13 του ν.2335/95 όπως ισχύουν.
4. Ασφαλισμένοι/ες που συνταξιοδοτούνται με τις διατάξεις του τέταρτου εδαφίου, παρ.1 του αρ.10 του ν.825/78 όπως ισχύει (35ετία με βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα).
5. Απασχολούμενοι/ες σε βαριές οικοδομικές ή τεχνικές εργασίες, οι οποίοι ασφαλιζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του αρ.43 του ν.1543/85, όπως ισχύουν.
6. Απασχολούμενοι/ες ως προσωπικό ΟΤΑ, σε υπηρεσίες υγιεινής – καθαριότητας, οι οποίοι ασφαλιζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του αρ.36 του ν.1694/87, όπως ισχύουν.
7. Οι υπαγόμενοι στα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα της τέως Διεύθυνσης Ασφάλισης Προσωπικού ΔΕΗ και οι απασχολούμενοι σε ορυχεία, σταθμούς παραγωγής και δίκτυα, οι οποίοι ασφαλιζονται στον τομέα ΤΑΠ ΔΕΗ του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.
8. Οι ναυτικοί, που ασφαλιζονται και συνταξιοδοτούνται με τις διατάξεις των παρ.1 έως 3 του αρ.14 του π.δ 913/78.
9. Οι ασφαλισμένοι/ες για πρώτη φορά από 1-1-1993 που υπάγονται στις διατάξεις του νέου Πίνακα Β.Α.Ε , σύμφωνα με την παρ.3 του αρ.24 του ν.2084/92.
10. Οι ασφαλισμένοι/ες για πρώτη φορά από 1-1-1993 που εργάζονται σε υπόγειες στοές μεταλλείων-λιγνιτωρυχείων , εναέριες ή υποθαλάσσιες εργασίες, καθώς και σε ορυχεία , σταθμούς παραγωγής και δίκτυα προκειμένου για τους ασφαλισμένους του ΤΑΠ-ΔΕΗ .
11. Οι ασφαλισμένοι/ες για πρώτη φορά από 1-1-1993 , οι οποίοι απασχολούνται σε οικοδομικές ή τεχνικές εργασίες καθώς και το προσωπικό ΟΤΑ που απασχολείται σε υπηρεσίες υγιεινής – καθαριότητας, και ασφαλιζεται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.4, αρ.24 του ν.2084/92.

Β. Όσοι συνταξιοδοτούνται είτε με βάση τις διατάξεις του ν. 612/1977, είτε με βάση τις διατάξεις που παραπέμπουν σε αυτές (άρθρο 40 παρ. 8 του ν. 1902/1990, άρθρο 16 παρ. 3 του ν. 2227/1994, άρθρο

2 παρ. 2 του ν. 3075/2002, άρθρο 5 παρ. 1, 3 του ν. 3232/2004, άρθρο 61 παρ. 4 του ν. 3518/2006, άρθρο 37 παρ. 4 του ν. 3996/2011),

Γ. Οι ασφαλισμένοι που υπάγονται σε γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις συνταξιοδότησης ως μητέρες και χήροι πατέρες ανίκανων για κάθε βιοποριστική εργασία τέκνων (άρθρο 144 παρ. 1 του ν.3655/2008 και παρ. 6 του άρθρου 24 του ν. 2084/1992 σε συνδυασμό με το τελευταίο εδάφιο της παρ. 17^ε του άρθρου 10 του ν. 3863/2010).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ

Ως γνωστόν, με την παρ. 1 του άρθρου 53 του ν. 2084/1992 ορίζεται ότι οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης λόγω γήρατος, αναπηρίας και θανάτου των ασφαλισμένων των φορέων κύριας ασφάλισης ισχύουν και για τους φορείς επικουρικής ασφάλισης, στους οποίους υπάγονται οι ασφαλισμένοι.

Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 41 του ν.4052/2012, οι ασφαλισμένοι του Ενιαίου Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης (ΕΤΕΑ) δικαιούνται σύνταξης, εφόσον θεμελιώνουν αντίστοιχο δικαίωμα συνταξιοδότησης στον φορέα κύριας ασφάλισής τους για την αυτή αιτία και έχουν συμπληρώσει τις απαιτούμενες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης λόγω γήρατος, αναπηρίας και θανάτου που προβλέπει η νομοθεσία του αντίστοιχου φορέα κύριας ασφάλισής τους, καθώς και η γενικότερη νομοθεσία, όπως εκάστοτε ισχύουν.

Κατά συνέπεια, οι μεταβολές στα όρια ηλικία συνταξιοδότησης από τους φορείς κύριας ασφάλισης ή το Δημόσιο, που προβλέπονται στα άρθρα 1 και 2 του ν. 4336/2015 και στις Υπουργικές Αποφάσεις Φ.11321/οικ.47523/1570/23.10.2015 (Β'2311, για τους ΦΚΑ) και 122900/0092/27.10.2015 (Β'2325, για το Δημόσιο) ισχύουν και για το ΕΤΕΑ ως αντίστοιχο φορέα επικουρικής ασφάλισης.

Οι υπηρεσίες του Υπουργείου είναι στη διάθεσή σας για κάθε περαιτέρω ενημέρωση ή διευκρίνιση επί των ανωτέρω διατάξεων.

**Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ,
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ**

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ :

1. Γραφείο κ. Υπουργού
2. Γραφείο κ. Υφυπουργού
3. Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα
4. Γραφείο κ. Γενικού Δ/ντή Κ.Α.
5. Όλες τις Δ/σεις της Γ.Γ.Κ.Α.
6. Δ/ση Κ.Α.Μ.Α. (Δ13)

ΑΝ. ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ